Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

23. mai 2019*

Konkurents – Keelatud kokkulepped – Autode pliiakude ringlussevõtu turg – ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamise otsuse – Ostuhindade kooskõlastamine – Trahvid – 2006. aasta koostööteatise punkt 26 – Trahvide arvutamise meetodit käsitlevate suuniste punkt 37 – Täielik pädevus

Kohtuasjas T-222/17,

Recylex SA, asukoht Pariis (Prantsusmaa),

Fonderie et Manufacture de Métaux SA, asukoht Brüssel (Belgia),

Harz-Metall GmbH, asukoht Goslar (Saksamaa),

esindajad: advokaadid M. Wellinger, S. Reinart ja K. Bongs,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: I. Rogalski, J. Szczodrowski ja F. van Schaik,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue vähendada trahvi, mis hagejatele määrati komisjoni 8. veebruari 2017. aasta otsusega C(2017) 900 final, mis käsitleb ELTL artikli 101 kohast menetlust (juhtum AT.40018 – Autoakude ringlussevõtt),

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president A. M. Collins (ettekandja), kohtunikud M. Kancheva ja R. Barents,

kohtusekretär: ametnik N. Schall,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 15. novembri 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse [1]

Vaidluse taust

1 Recylex SA, Fonderie et Manufacture de Métaux SA ja Harz-Metall GmbH (edaspidi koos „hagejad“ või „Recylex“) on vastavalt Prantsusmaal, Belgias ja Saksamaal asuvad äriühingud, kes tegelevad ringlussevõetud plii ja muude toodete (polüpropüleen, tsink ja erimetallid) tootmisega.

2 Euroopa Komisjon tuvastas oma 8. veebruari 2017. aasta otsuses C(2017) 900 final, mis käsitleb ELTL artikli 101 kohast menetlust (juhtum AT.40018 – Autoakude ringlussevõtt) (edaspidi „vaidlustatud otsus“), ELTL artikli 101 rikkumise toimepanemise ringlussevõetud plii tootmiseks kasutatavate autode pliiakude jäätmete ostmise sektoris. Rikkumine, millest võttis osa neli ettevõtjat või kontserni, nimelt esiteks Campine NV ja Campine Recycling NV (edaspidi koos „Campine“), teiseks Eco-Bat Technologies Ltd, Berzelius Metall GmbH ja Société de traitement chimique des métaux SAS (edaspidi koos „Eco-Bat“), kolmandaks Johnson Controls, Inc., Johnson Controls Tolling GmbH & Co. KG ja Johnson Controls Recycling GmbH (edaspidi koos „JCI“) ning neljandaks Recylex, pandi toime ajavahemikus 23. septembrist 2009 kuni 26. septembrini 2012 (vaidlustatud otsuse põhjendused 1 ja 2 ning artikli 1 lõige 1).

3 Komisjoni sõnul toimus asjaomane rikkumine, mis kujutab endas ühte ja vältavat rikkumist, Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa ja Madalmaade territooriumil kokkulepete või kooskõlastatud tegevuse vormis. Rikkumine seisnes eespool punktis 2 nimetatud nelja ettevõtja või kontserni omavahelises tegevuse kooskõlastamises seoses ringlussevõetud plii tootmiseks kasutatavate autode pliiakude jäätmete ostuhinnaga (vaidlustatud otsuse põhjendused 1 ja 2 ning artikli 1 lõige 1).

Vaidlustatud otsuse aluseks olev haldusmenetlus

4 Haldusmenetlus algatati tulenevalt trahvide eest kaitse saamise taotluse tõttu, mille JCI esitas 22. juunil 2012 komisjoni teatise alusel, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (ELT 2006, C 298, lk 17; edaspidi „2006. aasta koostööteatis“). Komisjon andis 13. septembril 2012 koostööteatise punkti 18 alusel sellele ettevõtjale tingimusliku kaitse trahvide eest (vaidlustatud otsuse põhjendus 29).

[…]

6 Eco-Bat esitas 27. septembril 2012 ja Recylex 23. oktoobril 2012 taotluse trahvide eest kaitse saamiseks või juhuks, kui seda kaitset ei anta, taotluse vähendada 2006. aasta koostööteatise alusel trahvi suurust. Campine esitas 4. detsembril 2012 sama teatise alusel taotluse vähendada trahvi suurust (vaidlustatud otsuse põhjendus 31).

[…]

10 Komisjon teatas 24. juuni 2015. aasta kirjaga Eco-Batile ja Recylexile oma esialgsest järeldusest, et viimaste esitatud tõendid on 2006. aasta koostööteatise punktide 24 ja 25 tähenduses olulise lisaväärtusega, ning seega oma kavatsusest vähendada neile määratava trahvi suurust. Sama kuupäeva kirjaga teavitas komisjon ka Campine'i oma esialgsest järeldusest, et viimane ei vasta 2006. aasta koostööteatise alusel trahvi vähendamise tingimustele (vaidlustatud otsuse põhjendus 33).

[…]

1 Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

13 Komisjon võttis 8. veebruaril 2017 vastu otsuse, milles ta muu hulgas pani Recylexile süüks, et viimane oli osalenud eespool punktis 3 nimetatud rikkumises 23. septembrist 2009 kuni 26. septembrini 2012, ning määras talle solidaarselt tasumisele kuuluva trahvi summas 26 739 000 eurot.

Õiguslik käsitlus

[…]

Neljas väide, et 2006. aasta koostööteatise punkti 26 on seoses Eco-Bati koostööga kohaldatud ebaõigesti

136 Neljandas väites märgib Recylex, et Eco-Bat ei täitnud 2006. aasta koostööteatise punkti 12 alapunktide a ja c tähenduses oma koostöökohustust, nagu nõuab selle teatise punkt 24. Ta on seisukohal, et kuna trahvi suuruse vähendamise nõudmiseks peavad olema täidetud teatise punkti 12 alapunktides a ja c sätestatud kumulatiivsed tingimused, ei tohtinud Eco-Bati trahvi vähendada. Seega tuleb järeldada, et Recylex ei olnud mitte teine ettevõtja, kes esitas olulise lisaväärtusega tõendeid, vaid esimene ettevõtja, kes selliseid tõendeid esitas. Järelikult tegi komisjon 2006. aasta koostööteatise punkti 26 esimese lõigu kohaldamisel vea, kui ta vähendas tema trahvi vahemikus 20–30%, selle asemel et vähendada seda vahemikus 30–50%.

137 Recylex väidab, et Eco-Bat ei täitnud oma koostöökohustust mitmes aspektis. Esiteks edastas Eco-Bat enne Recylexi leebema kohtlemise taotlust ebatäielikku ja eksitavat teavet selle kohta, millist territooriumi rikkumine puudutab. Eco-Bat kinnitas nimelt, et rikkumine piirdus Saksamaa, Madalmaade ja aeg-ajalt Belgiaga. Eco-Bat vastas ka puiklevalt komisjoni küsimustele Prantsusmaad puudutava rikkumise kohta. Teiseks ei paljastanud Eco-Bat oma esindajate rikkumises osalemise täit ulatust – see näitab, et ta ei uurinud komisjonile oma osalemise täieliku kirjelduse esitamiseks asja piisavalt. Kolmandaks edastas Eco-Bat eksitavat teavet ühe oma esindaja rolli kohta. Üldisemalt ei andnud Eco-Bati vastused komisjoni teabenõuetele tunnistust tegelikust koostööst.

138 Seetõttu leiab Recylex, et Eco-Bati diskvalifitseerimist silmas pidades oli Recylexil õigus trahvi maksimaalsele 50-protsendilisele vähendamisele 2006. aasta koostööteatise punkti 26 esimeses lõigus ette nähtud esimeses vahemikus. Mis puudutab tema esitatud tõendite olulist lisaväärtust, siis tugineb Recylex sisuliselt samadele argumentidele, millega ta põhjendas oma esimest ja teist väidet.

139 Kohtuistungil kinnitas Recylex, et selle väitega ei soovi ta Eco-Bati ilma jätta 50-protsendilisest vähendusest, mida viimase puhul kohaldati.

140 Komisjon märgib, et poolte vahel puudub vaidlus selle üle, et Eco-Bat oli 27. septembril 2012 esimene ettevõtja, kes esitas olulise lisaväärtusega tõendeid. Recylex oli 23. oktoobril 2012 teine ettevõtja, kes selliseid tõendeid esitas. Arvestades olulise lisaväärtusega tõendite esitamise ajalist järjestust, ei saa Recylexi mingil juhul kvalifitseerida esimeseks ettevõtjaks, kes esitas olulise lisaväärtusega tõendeid, isegi kui Eco-Bati puhul välistataks igasugune trahvi vähendamine, kuna ta rikkus 2006. aasta koostööteatise punktis 12 sätestatud nõuete kohast koostöökohustust. Järelikult on Recylexi argumendid, mis puudutavad Eco-Bati koostöökohustuse rikkumist, ja väited tema esitatud tõendite olulise lisaväärtuse kohta alusetud.

141 Esiteks tekib küsimus, kas juhul, kui kaks ettevõtjat on esitanud olulise lisaväärtusega tõendeid, võib see, kes esitas need teisena, asetuda esimese ettevõtja kohale, kui ilmneb, et esimese koostöö ei vasta 2006. aasta koostööteatise punktis 12 sätestatud nõuetele.

142 Kõigepealt tuleb märkida, et 2006. aasta koostööteatise vastuvõtmisega tekitas komisjon õiguspärased ootused, nagu ta on selle teatise punktis 38 pealegi möönnud. Arvestades õiguspärast ootust, mis komisjoniga koostööd teha soovivatel ettevõtjatel teatisest tulenevalt võib tekkida, on komisjon seega kohustatud sellest juhinduma (vt 29. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Schenker *vs.* komisjon, T-265/12, EU:T:2016:111, punkt 361 ja seal viidatud kohtupraktika).

143 Seejärel väärib meeldetuletamist, et leebema kohtlemise menetlus on erand põhimõttest, mille kohaselt tuleb ettevõtjale määrata karistus konkurentsiõiguse mis tahes rikkumise eest, mistõttu tuleb sellega seotud reegleid tõlgendada kitsalt (vt selle kohta analoogia alusel 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus LG Display ja LG Display Taiwan *vs.* komisjon, T-128/11, EU:T:2014:88, punkt 167).

144 2006. aasta koostööteatise punkti 26 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Komisjon määrab haldusmenetluse lõpus vastuvõetavas lõplikus otsuses kindlaks, mil määral ettevõtjale määratud trahvi võrreldes algse trahviga vähendatakse. Seda tehakse järgmiselt:

– esimene ettevõtja, kes annab olulist lisaväärtust: trahvi vähendatakse 30–50%,

– teine ettevõtja, kes annab olulist lisaväärtust: trahvi vähendatakse 20–30%,

– järgmised ettevõtjad, kes annavad olulist lisaväärtust: trahvi vähendatakse kuni 20%.“

145 2006. aasta koostööteatise punktis 24 on sätestatud, et selleks et ettevõtja trahvi saaks vähendada, peab ta vastama punkti 12 alapunktides a–c sätestatud kumulatiivsetele tingimustele. Punktis 12 on esitatud koostöökohustust puudutavad nõuded. Selles on sisuliselt sätestatud, et ettevõtja peab esiteks tegema kogu haldusmenetluse käigus tegelikku, täielikku ja pidevat koostööd, mis tähendab, et ettevõtja peab esitama täpset, õiget ja täielikku teavet. Teiseks peab ta lõpetama osalemise väidetavas kartellis ja kolmandaks ei tohi ta olla hävitanud, võltsinud ega varjanud tõendeid väidetava kartelli kohta. Käesoleval juhul ei eita hagejad, et Eco-Bat vastas teisele tingimusele.

146 2006. aasta koostööteatise punkti 30 viimases lõigus on sätestatud, et kui komisjon leiab, et ettevõtja ei ole täitnud punktis 12 sätestatud tingimusi, ei kohaldata ettevõtja suhtes selles teatises ette nähtud leebemat kohtlemist. Seega, nagu ka mõlemad pooled nõustuvad, on kõnealuse teatise punkti 12 tähenduses koostöö nõue oluline kriteerium selle kindlakstegemisel, kas ettevõtjal on õigus täielikule või osalisele kaitsele trahvide eest või trahvi suuruse mis tahes vähendamisele. Kui ettevõtja ei ole oma koostöökohustust täitnud, ei ole tal õigust leebemale kohtlemisele.

147 Seevastu tuleb tõdeda, et 2006. aasta koostööteatisest ei nähtu, et koostöökohustuse rikkumine mõjutaks leebema kohtlemise taotlustele omistatud saabumisjärjekorda.

148 Samuti tuleb tõdeda, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ilmneb juba nii 2002. aasta kui ka 2006. aasta koostööteatise loogikast, et soovitav tagajärg on luua kartellides ebakindluse õhkkond, julgustades ettevõtjaid kartellidest komisjonile teatama. Selline ebakindlus tuleneb täpsemalt asjaolust, et kartelliosalised teavad, et ainult üks nende seast võib saada trahvi eest kaitse, kui ta annab üles teised rikkumises osalejad, tekitades seega viimastele ohu, et neile määratakse trahvid. Selle süsteemi raames ja sama loogika kohaselt on koostööd kõige kiiremini alustanud ettevõtjatel võrreldes aeglasemalt koostööd tegevate ettevõtjatega õigus sellele, et ulatuslikumalt vähendatakse trahvi, mis neile muidu määrataks (vt 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus Wabco Europe jt *vs.* komisjon, T-380/10, EU:T:2013:449, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus Repsol Lubricantes y Especialidades jt *vs.* komisjon, T-496/07, ei avaldata, EU:T:2013:464, punkt 334 ja seal viidatud kohtupraktika).

149 Kartelliosaliste pakutava koostöö ajaline järjestus ja kiirus on seega 2006. aasta koostööteatisega sisse seatud süsteemi põhielemendid (5. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Transcatab *vs.* komisjon, T-39/06, EU:T:2011:562, punkt 380; vt samuti 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus Wabco Europe jt *vs.* komisjon, T-380/10, EU:T:2013:449, punkt 148 ja seal viidatud kohtupraktika).

150 Sellest järeldub, et ei 2006. aasta koostööteatise sõnastus ega selle loogika ei kinnita tõlgendust, mille kohaselt juhul, kui kaks ettevõtjat on esitanud olulise lisaväärtusega tõendeid, asetub see, kes esitas need teisena, esimese ettevõtja kohale, kui ilmneb, et esimese koostöö ei vasta 2006. aasta koostööteatise punktis 12 sätestatud nõuetele.

151 Vastupidine järeldus võiks kaasa tuua hüpoteetilise olukorra, kus kahe ettevõtja puhul kohaldataks 2006. aasta koostööteatise punkti 26 igas taandes ette nähtud vähendusi. See võiks nõrgendada konkurentsivastases kartellis osalevate ettevõtjate ajendit teha komisjoniga koostööd võimalikult kiiresti, suurendamata siiski ajendit teha temaga täielikku koostööd, kuna tegeliku koostöö tegemise ajendit kaitseb juba täielikult oht, et komisjon kohaldab 2006. aasta koostööteatise punkte 24 ja 30.

152 Lõpuks tuleb samuti märkida, et Recylex ei ole ei oma menetlusdokumentides ega vastuses küsimusele, mis esitati kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames, esitanud asjakohaseid argumente, mis selle järelduse kahtluse alla seaksid.

153 Sellest lähtuvalt tuleb tõdeda, et komisjon ei eksinud, kui ta ei vähendanud Recylexi trahvi 2006. aasta koostööteatise punkti 26 esimese taande alusel vahemikus 30–50%. Nimelt, isegi kui Eco-Bat oleks rikkunud oma kohustust teha komisjoniga täielikku koostööd, oli Recylex ikkagi teine ettevõtja, kes esitas olulise lisaväärtusega tõendeid.

154 Sellest lähtuvalt on ülejäänud argumendid edutud ja neljas väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

[…]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Recylex SA-lt, Fonderie et Manufacture de Métaux SA-lt ja Harz-Metall GmbH-lt.

Collins Kancheva Barents

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 23. mail 2019 Luxembourgis.

Allkirjad